

Kariūnai Arnoldas Raižys ir Ričardas Dumbliauskas (dešinėje) Akademijos bibliotekoje, 1994 m. rugsėjis

Mjr. Ričardas

DUMBLIAUSKAS

Apie žudymą: „Vilkas medžioja net sapnuose“

Straipsnis parengtas Mechanizuotosios pėstininkų brigados „Geležinis Vilkas“ Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo mechanizuotojo pėstininkų bataliono vado mjr. Ričardo Dumbliausko paskaitos, skaitytos lyderio ugdymo pratybose, pagrindu.

Visiems teks pabūti nedievoabaimingiems, nes nagrinėsime, kaip geriau pažeidinėti penktąjį Dievo įsakymą „Nežudyk!“. Dvi gyvenimo sritys – seksas ir žudymas – yra juodosios visuomenės skylės ir jų stengiamasi viešai neaptarinėti. Praplėskime savo psichologinio priimtinumo ribas ir padiskutuokime apie žudymą kaip realų reiškinį.

Patriotai dažnai kalba apie žūtį už Tėvynę, bet retai – apie žudymą dėl Tėvynės. Politikai ir generolai – apie integraciją ir strategijas, karininkai – apie taktikas ir operacijas, o štai kulkosvaidininkai ar snaiperiai – apie darbą, dažnai pridėdami epitetus „juodas“ arba „krūvinas“. Šiandien sužinosite svarbios informacijos apie žudymą, nes tai glaudžiai susiję su mūsų profesija. Paliesime keletą pamatinių dalykų: bendrą apžvalgą, fizinius ir psichologinius

aspektus, mūsų progresiją ir „avių–vilkų“ modelį.

Karas – negailestinga žudymo ir žūties sistema. Kautynėse priešoj atjauta – savotiška savižudybė, nes priešininkas, kurio nenužudai, po akimirkos gali nužudyti tave. Reikia jam nerodyti gailės ir sau jo neprašyti. Tai, ką darome kaip savo srities profesionalai, yra tikra, nes mes sprendžiame gyvybės ir mirties klausimus.

Žmonės nuo smurto miršta dėl šių priežasčių: nukraujavimo, kvėpavimo sutrikimo ir gyvybiškai svarbių organų sužalojimo. Mes turime būti pasirengę netekti šiek tiek kraujo. Jei netenkame iki dviejų litrų, kūno hidraulika dar pajėgi funkcionuoti. Nustojama kautis dažniau dėl valios, o ne dėl kraujo stygiaus. Todėl metodiškai netikslinga karius mokyti „nukauti“ ar „sužeisti“ per taktinius mokymus – tą varta

daryti specialių medicininio rengimo pratybų metu.

Mūsų profesija – ne sportas, ne varžybos dėl medalių ar taurių, tai – kova dėl išgyvenimo. Visuomet galioja principas: geriau jis, negu aš. Išgyvenę mirtiną kovą jausimės laimingi, nes būsimė gyvi. Mūsų profesija, atmetus visas miglas, iš esmės yra mokslas žudyti. Anot Senekos: *kariai mokosi kilnaus darbo – griauti miestus*. O dar paprasčiau: karių darbas – žudyti žmones ir gadinti daiktus. Smurtas gali būti geras ir gali būti reikalingas, o gėris privalo turėti kietus kumščius.

Mažėjanti seka: karas susideda iš mūsų, mūsų – iš kautynių; kautynės – tai žudymas, o žudymas – vienokia ar kitokia asmeninė patirtis. O asmeninė patirtis gali būti įvairi. Antrojo pasaulinio karo studijos rodo, kad po 60 dienų besitęsiančio mūsų

98 % visų likusių gyvų kareivių tampa vie- nos ar kitos psichikos ligos aukomis, o likę 2 % iš prigimties yra agresyvios psichopa- tinės asmenybės...

Reikia apskritai suprasti mūšio smur- to ir agresijos dinamiką. Kai kulkos pra- deda skraidyti, dauguma kovotojų mąsto ne priešakinėmis smegenimis (smegenų dalimi, dėl kurios esame žmonės), o vidu- rinėmis (primityviomis, niekuo nesiskirian- čiomis nuo gyvūno). Vidurinės smegenys neturi filosofijos, abejonių, gailesčio. Jos mąsto tik apie gyvenimą ir mirtį. Jos ne- sutrinka ir iš bet kokios situacijos nori mus ištraukti gyvus. Jos neatsiprašinėja, neatsi- sukinėja atgal, neverkia. Tik šios smegenys žino, ką daryti. Konfliktinėse situacijose vi- durinės smegenys automatiškai priešinasi savo rūšies naikinimui. Gamtos pavyzdžiai: piranijos plakasi uodegomis, raguočiai grumiasi ragais ir kanopomis spręsdami teritorinius ginčus ar poravimosi ritualų metu, ir tik ypač retais atvejais tai baigiasi mirtimi. Tačiau tie patys gyvūnai prieš kit- tas rūšis veikia mirtinai agresyviai ir jokių ribų nepaiso.

Pirmojo pasaulinio karo patirtis by- loja, kad tik 15–20 % karių šaudė į priešą. Kolektyviniai ginklai veikė be priekaištų, bet paliktas vienas karys nesugebėdavo ar nenorėdavo šaudyti. Žmonės iš prigimties nėra savo rūšies žudikai, tačiau tinkamas treniravimas duoda rezultatų – Korėjos kare šaudė 55 %, o Vietnamo net 95 % amerikiečių. Tam lygiui pasiekti pasitar- nauja modernios rengimo metodikos ir šaudyklos, dažasvydžio kovos, nereikė- tų atmesti ir interaktyviųjų „Nusitaikyk ir šauk“ arba „Žudyk zombius“ vaizdo ir kompiuterinių žaidimų indėlio. Nėra vi- siškai gerai, kad didelei visuomenės daliai yra prieinamos karinio poveikio ir rengimo priemonės nesant gyvybiškai svarbių filtrų ir tvarkos. Tai byloja smurtinių nusikaltimų statistika.

Kiekvienas gyvas organizmas, kad išgyventų, atlieka keturias funkcijas: mai- tinasi, dauginasi, kovoja arba bėga. Esant grėsmei kyla dilema – kovoti ar bėgti. Karų patirtis rodo, kad nevaldomas refleksas sprukti dažniausiai tampa ištisų kariuome- nių pražūtimi, todėl pirmasis pasirinkimas, ypač karių, turėtų būti kova. Kaip kažkada imperatorius Napoleonas prieš Rusijos kampaniją pasakė: „Rusai mus verčia rink- tis tarp negarbės ir karo, tad mes, be jokių abejonių, renkamės karą.“

Kad išgyventume mirtiną konfronta- ciją, mums reikia tinkamo ginklo, tinkamų įgūdžių naudoti tą ginklą ir apsisprendimo arba valios tą ginklą panaudoti, net jeigu

žinome, kad kažkas mirs. Ir tas sprendimas turi būti priimtas iš anksto. Tuo metu, kai susidursime su smurtu ar prievarta, jau ne laikas galvoti ar dvejoti. Turime būti pasi- rengę ir atsakyti iš mirtinos jėgos pozicijų, jeigu tik to aplinkybės reikalauja.

Trumpai apžvelgsime mūšio lauke vykstančių procesų fizinius ir psichologi- nius aspektus.

Mirties baimė. Žmogaus sistemos automatiškai įsijungia: adrenalinas „kyla“, virškinimo veikla stoja, šlapimo pūslė ir žiedinis raumuo nekontroliuojami. 50 % – apsišlapina, 25 % – prikrauna kelnes... Ir tai natūralu, nes kūnas išmeta nereikalingą balastą, kad pajėgtų spręsti išgyvenimo klausimus. Kažkas sutrikęs išlemeno ser- žantui: „Aš apsimyžau...“, o šis draugiškai rėžė: „Sveikas, atvykęs į karą!“

Širdies darbas. 115–145 dūžiai per mi- nutę – optimalu. Regėjimas ir reakcijos – pačios geriausios. Viskas daroma automa- tiškai („įsijungia autopilotas“), ypač jeigu pakanka įgūdžių, pradeda veikti vadina- moji „raumenų atmintis“. Negalime gerai kariauti, jei netinkamai esame parengti. Todėl rekomenduojama rengiant karius konkrečiam veiksmui „sutankinti“ širdies dūžius, pakelti tonusą iki reikiamo lygio fiziniais krūviais arba tuo pačiu tikslu kar- toti veiksmus mūšio treniruočių metu. Jei širdis per daug daužosi (daugiau negu 145 dūžiai per minutę), reakcijos lėtėja. Iš sava- rankiškų nervų sistemų mes galime kon- troliuoti tik mirksėjimą ir kvėpavimą, sulė- tinti širdies darbo tempą kontroliuodami kvėpavimą. „Taktinis kvėpavimas“ padeda retinti širdies dūžius. Jis paremtas lėtu kvė- pavimu mintyse skaičiuojant iki keturių: įkvėpiam per nosį skaičiuodami (vienas, du, trys, keturi), laikom orą ir skaičiuojam, iškvėpiam per burną ir skaičiuojam, laikom iškvėpę ir skaičiuojam. Efektyviausia, kai ši kvėpavimo serija pakartojama bent ketu- ris kartus. Beje, tai veikia ir kitų stresinių situacijų metu, pavyzdžiui, per egzaminus ar pirmąjį pasimatymą...

Suvokimo sutrikimai mūšyje. Vienu metu jų gali būti bent keletas, o statis- tiškai iš 100 karių patirs šiuos sutrikimus: 85 % – girdės prislopintus garsus, 16 % – garsesnius garsus, 80 % – ribotai matys („tunelio sindromas“), 4 % – išsigąs iki ne- bylumo, 72 % – padidės regos ryškumas, 65 % – „sulėtės“ laikas, 16 % – „pagreitės“ laikas, 7 % – laikinai paralyžiuos, 51 % – ne- beprisimins veiksmo detalių, 47 % – pamirš savo veiksmus, 40 % – bandys atsiskirti („aš ne čia...“), 26 % – lįs įkyrios nukreipian- čios mintys, 22 % – „išsikraipys“ atmintis.

Aptarkime mūšio progresiją. Turėtu- me žinoti, kad žodžiais nepakariausi, o apie

dar didesnę už fizinį, t. y. moralinį, skausmą plepa dažniausiai tie, kurie niekada nėra gavę gerai į kaulus. Kare galioja vadinama- sis „3 B“ principas (angl. – *Bombs, Bullets, Bayonets* – bombos, kulkos, durklai). Kuo trumpesnis atstumas, tuo psichologiškai sunkiau žudyti. Bombos – ilgojo nuotolio ginklai, paprastai atlieka savo darbą už ma- tomumo ribų: reikia tik suaktyvinti paleidi- mo mechanizmą ir laukti rezultatų. Kulkos nuskrieja iki 300 metrų: iš tokio atstumo įžiūrima norimo nukauti priešo figūra, nu- sitaikoma ir nuspaudžiama gaiduko svir- telė... Durklai skirti artimajai kovai, kurioje naudojami šaltieji ginklai, rankos, kojos ir net dantys. Daug kas skeptiškai vertina artimosios kovos reikšmę šiuolaikiniame mūšyje, tačiau neatmestina, kad gali susi- klostyti tokios aplinkybės, kai priešininkui teks smogti šautuvo buože. Dabartiniame Afganistano konflikte tik 5 % karių tiesiogiai panaudojo šaunamuosius ginklus. Šaudyti mokomės visi, todėl visi privalome įgyti ir artimosios kovos įgūdžių. Net gatvėje, jei kas nors įremtų jums peilį į gerklę, kiltų vienintelis klausimas: „O kodėl aš neturiu peilio?“

Leiskite man paaiškinti gerą *avių, vilk- šunių ir vilkų modelį*, kuris tinka ir žmonių visuomenei apibūdinti. Mes žinome, kad avys gyvena „atmetimo, arba ignoravi- mo“ režimu. Jos linkusios ignoruoti realy- bę – atmesti prielaidas, kad kartais aplin- ka gali tapti agresyvi, nesaugi nuo smurto. Žmonės mano – karo nėra, grėsmės nėra. Deja, visa žmonijos istorija – karų istorija, o mes gyvename tarpukariu. Dabar vyrauja gyvuliškos psichikos tipas, kuris nesugeba pakovoti nei už save, nei juo labiau už ką nors daugiau. Tik duokit duonos ir žaidi- mų!

Daugelis mūsų visuomenės narių yra vadinamosios *avys* – malonūs, švelnūs, produktyvūs sutvėrimai, kurie nuskriausti vienas kitą gali tik atsitiktinai. Nieko bloga, kad juos vadina avimis. Kiekvienam duota tam tikra gamtos dovana. Vieni gali rašyti, kurti eiles, kiti – gerai skaičiuoja ar piešia. Kariai yra gavę agresijos dovaną. Jie agre- siją vartoja atsakingai – kad padėtų aplin- kiniams. Tai – *vilkšuniai*.

Paprastai *avys* nemėgsta *vilkšunių*, jų nesupranta. *Vilkšuniai* turi iltis ir polinkį smurtauti. Problema ta, kad šuo iš prin- cipo negali ir neturi teisės skriausti avių. Jei jis kenks avims, bus nubaustas arba pašalintas. *Vilkšunis* išsiskiria drausme, o „drausmė yra kariuomenės siela“ (D. Va- šingtonas).

← Pradžia 32 puslapyje

Vilkšunis dirgina *avis* kaip priminimas, kad kažkur yra *vilkų*, kurie gali kėsintis į jų gyvybes. *Avys* norėtų, kad jiems būtų išmuštos iltys, kad jie būtų nudažyti baltai ir kartu bliautų: „Be-e-e...“ Kol ateina *vilkas*. Tada jos slepiasi už *vilkšunių* nugarų.

Švedijoje pratybų metu išgirdau vieną dainą, kuri man patiko, todėl paprasčiau, kad išverstų labiausiai įstrigusius žodžius: „*Dievą ir karius aukštiname mes, kada pavojaus laikas, o kai pavojaus nebėra ir mūsų lėkštės pilnos, pamirštame mes Dievą ir niekinam karius!*“ Supraskime, būti *vilkšuniu* – pasirinkimas. Vadinamosios *avys* ir *vilkšuniai* mąsto skirtingai: *avys* apsimeta, kad tiki, jog *vilkas* niekada neateis, o *vilkšuniai* tik ir laukia tos dienos.

Lyg ir nieko ypatinga būti *vilkšuniu*, tačiau tai suteikia vieną realų privalumą. Mes galime išgyventi aplinkoje, kurioje žūsta 98 % gyventojų. Paprastai gamtoje *avys* (tikrosios) iš prigimties taikios, o *vilkai* ir *vilkšuniai* – plėšrūnai. Jie neturi pasirinkimo.

Mes – ne gyvuliai, ne žvėrys, todėl, kalbant apie šią schemą, patys sprendžiame, kas būsime. Viskas turi savo kainą. Norime būti *avys*. Gerai. Norime būti *vilkai* – mus medžios. Norime būti *vilkšuniai* – irgi šaunu. Taigi mes patys pasirenkome būti *vilkšuniais* ir kiekvieną dieną laukiame akimirkos, kada ateis *vilkas*. Kovotojams turėtų būti nepriimtinas atmetimu pagrįstas mąstymas. Jei tai atsitiks, aš imsiuosi veiksmų, ir kai tai atsitiks, aš būsiu pasirengęs.

Jei jūs nelinkę smurtauti, neturite agresijos – viskas aišku. Jūs – puikus, taikus pilietis, t. y. *avis*. Mūšyje *avys* žūva masiškai, nes *atmetimo mąstymas* nužudo dukart. Pirmą kartą – psichologiškai, kai ta diena staiga ateina, o mes nesame pasirengę, neturime ginklo arba nesame treniruoti. Jūsų gynyba – tik geromis prielaidomis grįstas mąstymas. Deja, viltis – ne strategija. Atmetimas jus nužudo dar kartą, net jeigu fiziškai ir nesunaikino: psichologiškai jūs parklupdomi baimės, bejėgiškumo, siaubo ir gėdos tą tiesos akimirka. Būti *avimi* ar *vilkšuniu* – pasirinkimas, o ne

žaidimas. Abiem atvejais užstatyta gyvybė. Tai požiūris, visiškai skirtingas matymo kampas. Nuo galvą į žolę įkišusios *avies* iki aukštos prabos kovotojo, kuris žudydamas jaučia tik atatrangą. *Avims* reikia *vilkšunių* (karių), kad jas apgintų. Mėsėdis plėšrūnas bijo tik didesnio arba greitesnio plėšrūno. Mes gąsdiname tuos, kurie gąsdina kitus.

Baigiant, perfrazavus posakį: „Ką darai, daryk gerai“, galima pasakyti: „Ką žudai, žudyk gerai.“ O kad ši paskaita nebūtų velniui, reikia kuo daugiau kartų pasakyti to patį: „Už tokią Tėvynę, dėl kurios būtų galima mirti, gyventi ir žudyti priešus!“

Mjr. Ričardas Dumbliauskas susitikimo su trečiakursiais per lyderio ugdymo pratybas metu, 2012 m. balandžio mėn.

IŠ PIRMŲ LŪPŲ

Virdžinijos karo instituto kadetas

Benjamin Travers

- ➔ **Jūsų credo**
Nieko nedarymas žudo
- ➔ **Kas Jums padarė pačią didžiausią įtaką?**
Tėvas ir brolis
- ➔ **Jeigu galėtumėte keliauti „laiko mašina“, kokį mūšį / karinę operaciją norėtumėte pamatyti?**
Napoleono karines kampanijas
- ➔ **Pats skaniausias pyragėlis vaikystėje buvo**
Keksas
- ➔ **Ką pasikviestumėte į negyvenamą salą?**
Gražią lietuvaitę
- ➔ **Man vertybės**
Vienas svarbiausių dalykų gyvenime
- ➔ **Jeigu nebūtumėte tapęs kadetu**
Būčiau verslininkas
- ➔ **Ko niekada nesutiktumėte padaryti?**
Nušokti nuo namo stogo
- ➔ **Užbaikite sakinį: „Mane išveda iš pusiausvyros, kai...“**

Pirmakursiai beldžiasi į kambario duris

- ➔ **Norisi, jog gėris visada nugalėtų blogį todėl, kad**

Taip ir turi būti

- ➔ **Filmas, kurį norėtumėte pažiūrėti dar kartą**

„Green street chuligans“

- ➔ **Šventė, kurios labiausiai laukiate**

Liepos 4-oji

- ➔ **Paskutinė mintis prieš miegą**

Praėjo dar viena gera diena

- ➔ **„Pasaulyje yra tik dvi jėgos: kardas ir kovos dvasia, ir anksčiau ar vėliau kardas bus nugalėtas kovos dvasios.“ Ar tikrai?**

Taip, nes Rokis turėjo kovos dvasios...

- ➔ **Kvailiausias poelgis gyvenime**

Piešiau piešinėlius teste, nes nežinojau teisingų atsakymų

- ➔ **Kada pirmą kartą sužinojote apie Lietuvą?**

Mokykloje, per geografijos pamoką

- ➔ **Kai ko nors nežinote**

Galiu sužinoti